

I. N. D. I. R.

DISSERTATIO THEOLOGICA
ORDINARIA,

DE CONTROVERSIA:
AN RESURRECTIO CHRISTI PER-
TINEAT AD OPUS REDEMPTIO-
NIS NOSTRÆ?
NEC NE?

Quam Dei Opt. Max. Auxilio.

In Regia Universitate Aboënsi,

Pro Stipendiariis publicè examinare decrevit

ENEVALDUS SVENONIUS,
Q. G. A. S. S. Theol, Doct. ac Prof, Primarius,
h.a. Alumn. Regiorum Inspector, nec non Facult.
Theol. Decanus.

R E S P O N D E N T E

LAURENTIO N. ULLM-GREEV
Smol. S. R. M. Alumno.

Ad diem 18. Octob. An: gratia M. DC. LXX, IX.

In Audit. Acad. Maximo.

A B O Æ,

Excusa apud Viðuam B. Hansonii, Acad. Typogr.

IN NOMINE JESU HUMILIATI ET EX-
ALTATI PRO NOBIS,

DISQUISITIONIS DE QUÆSTIONE
THEOLOGICA: AN RESURRECTIO
CHRISTI dearθεωπς, PERTINEAT AD
OPUS REDEMPTIONIS NOSTRÆ?
ANNON?

Thesis I.

Uæsivit à me nuper non nemo
per Literas, quid Ego de hac
novâ controversia sentirem, >
petijtquè à meo in hoc puncto
Religionis qualicunquè judicio
informari. Cui me statim ob-
temperaturum, juxta Manda-
tum Nuncij Apostolici, per Dei gratiam sistere vo-
lui I. Pet. 3: 15.

Thesis II.

Ut Responsionem felicijus expediam, sequen-
tia tractationis momenta intueri lubet; (solent e-
nim nonnulli, antequam directè ad quæsumum re-)

A

spon-

spondeant, quasdam præmittere hypotheses, suæ
causæ servientes) erunt igitur membra hujus suc-
cinctæ Disputationis septem. Status controversiæ legi-
timè ponendus est. ii. Examen vocabulorum ac pbrafi-
um instituendum: Nam: Errorum genitrix est A-
quivocatio semper. iii. Distinctiones nonnullæ probæ
observanda. iv. Eadem causæ Applicanda. v. Sententiae
Patrum ponderanda. vi. Censuræ recentiorum theo-
logorum adjungenda. vii. Uſus retinendus.

Theſis III.

I. Statum quæſtionis quod concernit, nonnulli
Resurrectionem Christi pertinere ad opus Redem-
ptionis generis humani negant, ex eo quod scri-
ptum extat dictum Salvatoris paulò ante mortem
Joh. 19: 30, Consummatum est. Quidam affirmant,
ex dicto apostoli, i. Cor. 15: 14. 17. 18. Si Christus
non resurrexit, vana est prædicatio nostra, vana fides
vestra, eftis adhuc in peccatis vestris, imò perditii sunt
qui in Christo obdormivere.

Theſis IV.

ii. a. Verbum Redimere, expendendū venit, quip-
pè quod verbum suā compositione sonat quasi ite-
rum Emere id, quod ante à nobis in alienum domi-
nium jure aut aliter transivit: Sic Judæi, res Deo
offerendas minusq; ad offerendum idoneas, quas
tamen

tamen alioquin non libenter amitterebant, jube-
bantur Redimere Num. 18: 15.

Thesis V.

Haud raro, penes etiam Authores profanos, hoc
verbū significat *Liberare*, ab eo quod vel in bello ca-
pti & in servitutem venditi, aut rapti redimebantur,
vel terrore immisso & vi, vel numeratā pecuniā
aut certo pretio dato, quarum postrema significati-
o*o* scriptoribus sacris valdē familiaris est ubi agi-
tur de Redemptione generis humani ē potestate
hostium infernalium. Conf. Exod. 6: 6. Jer. 15: 21.
Psal. 55: 19. Job. 5: 20. Psal. 49. 8. Psal. 103: 4. Psal. 130:
7. 8. Gal. 3: 13. c. 4: 4, 5. Tit. 2: 14. 1. Pet. 1: 18. Apoc.
5: 9. &c.

Thesis VI.

B. Nomen Redemptio nonnunquam (α) ipsum
liberationis actum significat, aliàs (β) jus aut po-
tatem liberandi aliquem, deniq; \circ (γ) pretium ipsum
denotat, quo quis redimitur, ut ex collatione di-
ctorum Exod. 21: 30, c. 30: 12. Job. 36: 18. Isa. 43: 3.
Ruth, 4: 6. Matth. 20: 28. &c, constat. In quorum
postremo, singula momenta Redemptionis no-
stræ seu satisfactionis pro peccatis totius mundi
a Christo præstitæ concurrunt. conf. Marc. 10: 15.
1. Tim. 2. 6.

Thefis VII.

Porrò, 4. Redemptio, λύτρωσις ἀπλύτρωσις, præter actum & cœtera duo indigitata prius, Liberationē ipsam aut potius libertatem jam partam denotat, ut Luc. 1: 68. c. 2: 28. Luc. 21: 28. Appropinquat Redemptio vestra, id est, Liberatio plena & ultima. Conf. i. Cor. 1: 30. Rom. 8: 23 Eph. 1: 7. Col. 1: 14. *In quo habemus Redemptionem per sanguinem ipsius, Remissionem peccatorum, secundum divitias gratia ipsius.* Ubi Nota: quod indicetur h. l. liberatio in hac vitâ inchoata, nempe justificatio, ut antea ex cant. Zach. observatum, consummata vero allegato loco Luc. 21. Eph. 4 30. At Heb. 9: 12, utraqùe subinferrur. Sed v. 15. Redemptio significat expiationem peccatorum per satisfactionem morte Christi factam. Sic Rom. 3: 24. Redemptio non ipsam Christi passionem solum, ut volunt Papicolæ Colonenses, sed & ipsam Liberationem seu Redemptionem à peccatis, ut constat ex v. seq. 25. *Quem Deus proposuit propitiatorium per fidem in ipsius sanguine, quod sc. hac Redemptione eate-nus justificamur, quatenus ille nobis, sc. Filius Dei, sanguinem, passionem ac mortem ejus intu-entibus ac fide apprehendentibus, Patrem iratum obtransgressiones nostras, reconciliat.* Docet ergo

go istam Redemptionem esse non solum satisfac-
tionem pro omnibus nostris peccatis, originali-
bus & actualibus, Cont. Pont. sed & Reconciliatio-
nem ac partam acceptamque amicitiam cum Deo
tinuno, quæ est ipsa justificatio seu absolutio à pec-
catis nostris.

Thesis VIII.

γ. *Vox Redemptor*, Heb. *Goël* a. primò significat pro-
pinquum, qui jus habet redimendi bona ab alte-
ro propinquo vendita, Lev. 25: 25. 26. Num. 5: 8. β.
Deinceps notat propinquum vindicem sanguinis
effusi ab occidente, Num. 35: 19. quō respexit jobus
c. 19: 25. Nec non porro γ. Liberatorem quem-
cunq;. Jer. 50: 34. Ela. 41: 14. c. 43: 14. Act. 7: 35. Po-
stremo δ. Nomen *Redemptoris* Iesu Christo Domi-
no nostro propriissimè convenit, denotat enim
jam talem vindicem, qui cuui redimendis con-
sanguinitate junctus est, tum pretium verum
pro Redimendis interponit, Ela. 59. 20. Unde Opus
Redemptionis soli Christo tribuitur Psal. 49: 8. 9.
Tit. 2. 1. 1. Pet. 1. 18. 19. &c.

Thesis IX.

III. Unde & ex his examinatis constat *Distinguerendum* esse inter i. *Redemptionem* stricte dictam, &
Latae sumptam: illa est, quando dicimus *Redempti*
preioso sanguine Christi i. Pet. 1. 18. 19. *Passione Christi* seu

stis eu *vulneribus ejus sanati.* Isa. 53: 5. quando Christus di-
citur mortuus vel traditus in mortem, propter peccata no-
stra Rom. 4: 25. In summâ: Huc pertinent omnia illa
argumenta, quæ solent Nostrates usurpare contra
Socinianos, dum quæruntur, utrum Christi Redem-
ptio vera sit & propriè ita dicta, interventu veri
pretij pro nostris peccatis soluti facta? Quam hi
negant, nos affirmamus, ex ἀγορευματι Christi desi-
gnatione 1. Cor. 6: 20. c. 7, 23. 2. Pet. 2: 1. Αλύτρως per-
soluti commemoratione Matth. 20. 24. Marc. 10.
45. Ex ἀνηλύτρως denominatione, 1. Tim. 2: 5. 6. Isa.
43: 3. E descriptione λυτρώσεως Luc. 24: 21. Tit. 2:
14. 1. Pet. 1: 18. & ἀπλυτρώσεως emphasi Rom. 3: 24. 1.
Cor. 1: 3. Eph. 1: 7. Col. 1: 14. &c. Hæc urgere sole-
mus & alia etiam argumenta contra *Neophotinianos*,
quorum spiritus vertiginis, meritum mortis Chri-
sti pretiosissimum, infinitis astutis obscurare non
solum, sed & labefactare satagit.

Thesis X.

Hæc, est illa Redemptio, quæ usurpatur pro
Restauratione totâ, totius generis humani, adeoque
non solum pro Christi passione & morte, sed &
vel maximè pro gloriose Christi *Resurrectione*, pro-
ut hæc ambo salutis nostræ Asyla sæpè conjun-
guntur, utpote Rom. 4: 25. *Christus traditus est pro-*
pter

per peccata nostra, & surrexit propter justificationem nostram. Item: Rom. 5:10. Si cum inimici esses, reconciliati sumus Deo per mortem Filii ejus: multo magis reconciliati, salvi erimus in vita ejus. Haud obseure innuens: Si Christus in morte mansisset, ipsum neque justitiam promereri neque nobis conferre potuisse, ac proinde ad nostri Redemptio- nem à peccatis, seu justificationem, omnino ne- cessariam fuisse Resurrectionem Christi & vitam ejus, ut sic morti esset mors Hol. 13. utroque modo, moriendo sc, & resurgendo, 1. Cor. 15. 54. &c. conf. Pl. 110:7. Luc. 18:33. Rom. 14:9.

Thesis XI.

II. Distinguendum h. l. erit inter satisfactionem i-
psam pro nostris peccatis passione & morte Christi
sufficienter peractam in arā crucis ac statu exina-
tionis; & Educationem triumphalem, factam per de-
scensum ad inferos, Resurrectionem suam & reli-
quos actus in statu exaltationis. Conf. Aug. Conf.
& Form. Concordiæ. Fundatur enim hæc distin-
ctio in exemplo liberationis captivi ex carcere: NB
quā similitudine scriptura S. sèpè utitur: in no-
strā namque spirituali Redemptione invenitur 1.
Objectum Redemptionis, sc. captivi, omnes homines
Zach. 9:11. Gal. 3:10. II. Causa principalis nostræ
redem-

redemptionis est Redemptor Christus, ἡρωτήριον ἡμῶν
Rom. 3: 24. Et propitiatio pro peccatis nostris ē totius
mundi i. Joh. 2: 1. iii. Causa instrumentalis sive medium
Redemptionis, est sanguis Christi, qui alias sanguistestia-
menti, ē sanguis Filii Dei dicitur, Eph. 1: 7. Col. 1: 14. i.
Joh. 1: 7. Heb. 9: 13. ubi & alibi vox sanguinis συρε-
δοκιῶν totam Christi passionem denotat, dum sc.
sanguini Filii Dei nostra Redemptio, justificatio, re-
missio peccatorum, emundatio & ceteræ salutis
nostræ partes adscribuntur. iv. *Terminus* à quo
est captivitas ipsa, vel ipse carcer, infernus, seu La-
cus in quo non est aqua Zach. 9: 11. v. *Custos* car-
ceris est diabolus, à quo Christus nos potentissimè
redemit & liberavit, Ose. 13: 14. vi. *Premium* quo
sumus liberati est pretiosus Christi sanguis, estulus,
i. Pet. 1: 18. 19. &c. vii. *Gloriosus Eductor* ex captivitate
est Christus Triumphantor i. Cor. 15: 54. seqq. quid
enim per Deum immortalem conductisset numera-
ri pecuniam & solvi premium pro liberando ca-
ptivo, quem Rex reportatā victoriā non posset se-
cum per Triumphum educere? Quod ipse Apo-
stolus ad Resurrectionis negotium accommodat,
i. Cor. 15. conf. Col. 1: 13.

Thesis XII.

iii. Ideoquè de cetero, *Distinguendum* est, in-
ter hos actus *Redemptionis nostræ* à Christo per mor-
tem

rem & Resurrectionem peracte in sensu diviso, ut jam factum, & sensu coniuncto, per quandam communicationem & participationem meriti, quæ ~~πέντε~~ fundatur in omnibus dictis scripturæ, ubi meritum Mortis & Resurrectionis Christi conjuguntur, quo spectat etiam locus maximè emphaticus, 2. Tim. 1:10 καταργησθεις μὲν τὸν θάνατον, Φωτισθεις δὲ γὰρ τῷ ἀφροδισιαρῳ τῷ ἐναγγελίᾳ. β. In unioni personali, quæ nunquam, neque in triduo mortis soluta est, 1. Pet. 3: 18. 19.

Thesis XIII.

iv. *Applicatio Dissertationum allatarum ad propositam quæstionem in his consistit a.* Si loquamur de Redemptione strictius intellectâ, locum habet illud: *Consummatum est Ioh. 19:30.* Scil. quæcunque per prophetas nunciata fuerunt de passib; & ipsâ morte Christi, quæ jam jam instabat dum hanc vocem edidit, per expirationem factam alias impediendam, illa jam omnia habuere suum complementū. Quod a. possit passio & mors considerarseorsim, patet ex tenore verborū successivo, *Luc. 24:26. Nonne hac omnia oportuit Christū pati, & ingredi in gloriam suam, sc. deinceps.* Sin vero loquamur de Redemptione latius usurpatâ, recte dico: *Quod Resurrexio Christii omnino pertinet ad opus Redemptionis nostræ Rom. 4:25. Mortuus est propter peccata nostra & resurrexit propter justificationem nostrâ, conf. 1. Cor. 15:14. 17. 18.*

Thesis XIV.

¶. Loquendo de voce *Redemptionis* pro morte Christi & persoluto pretio judico, quamvis non possum dicere in abstracto, mors Christi est Resurrectio ejus, & vice versa, quia sunt duo actus unius redemptoris, tempore distincti & statibus divisi, aliud n. est numerare pecuniam pro captivo, aliud eundem è carcere processu victoriolo deducere; prius præstítit salvator noster per satisfactionem in morte præstitam, posterius per exaltationem capit is, in descensu, Resurrectione, assensu & sessione ad dextram patris, cui se totum victorem, ultimò in cœlis, facta prius victrice apparitione penes inferos & terricolas, gloriofissimè præsentavit, Ps. 110:7.

Thesis XV.

¶. Attamen *in concreto* juxta Analogiam fidei rectè dico: Christus moriendo pro peccatis nostris & resurgendo propter justificationem nostram est *Noster Redemptor*, quinimò rectè etiam dico, Resurrectionem Christi pertinere ad opus *Redemptionis nostræ* etiam *strictius* usurpatæ, quoad meritum, ut patebit ex censurâ Theologorum orthodoxorum, & insuper hoc Syllogismo theologico ex Rom. 4:25. collecto: *Per quod habemus Remissionem peccatorum, per id habemus justi-*

justificationem: Nam ubi remissio peccatorum, ibi
vita & salus, Luth. in Min. Cathec. At per mortem
satisfactoriam Christi, habemus remissionem pec-
catorum. Ergò, per eandem habemus justifica-
tionem. Et vice versa: per quod habemus justifi-
cationem, per id habemus remissionem peccato-
rum: Atqui per Resurrectionem Christi habemus
justificationē: ergò per eandem habemus remissio-
nem peccatorum. Denique ad explicandam hanc
~~πειρών~~ conducit, quod Christus Redemptor no-
ster retinere voluerit in corpore suo etiam post re-
surrectionem suam, vulnera & vibices clavorum,
licet dispensative. &c. Deniq; distinctio inter redem-
ptionem ipsam & redemptionis opus ferè coincidit
cum priori, nisi quòd ad hoc referri possit, si placet,
Christus destinatus, promissus, natus, passus, crucifi-
xus, mortuus, resuscitatus, eVectus in gloriam, se-
dens ad dextram Patris, & interpellans pro nobis,
Redemptio ipsa, subdividi potest, in CRUENTAM,
Zach. 9:ii. &c. Et GLORIOSAM seu incruentā, Col. 2:15.

Thefis XVI.

V. Sententiae S. Patrum sunt seqq. Orig. lib. 1. in Hiob. scribit:
Christus ad terras veniens, in humano corpore passiones susti-
nuit pro omnium hominum salute, ut per Passionem mor-
tem interficeret: & per Resurrectionem, recidivam cunctis
vitam ostenderet. Quomodo autem idem noster dux vita vitā no-
B 2
bis

bis ostendit indicat ipse huius verbum: Vivo ego & vos vivetis, Ioh. 14:19.

Vigilius contra Eutychem: quia morti succumbere oportebat mediatorem per illum, quod hominis habebat: & mortem revincere, per id quod divinitatis tenebat. Quemadmodum enim Nestorius divisit naturam unionem personalem destruendo: & è diametro, Euthyches confudit Naturas, earum alteram absorbendo: Catholici verò seu orthodoxi asseveraverint, essentia utriusque natura manente integrâ, unâquamq; tamen naturam agere cum communicatione alterius quod cuiusq; proprium est. Ita in opere Redemptoris nôstra distincti actus manent, Mors & Resurrectio Christi, sed tamè in acquisitione salutis nostrae proximè concurrunt & intime cooperantur.

Leo Serm. 1. de Nat. Dom. scribit: Ad rependendum nostrâ conditionis debitum, natura inviolabilitâ, natura est unita possibilis Deusq; verus & homo verus in unitatem persona temperatur, ut, quod nostrâ remedî congruebat, unus atque idem Dei hominumq; mediator, & mori posset ex uno, & resurgere ex altero: quæ verba mecentur eandem ðñicione.

Thefis XVII.

vi. Censura Recentiorum Theologorum quoq; meum hoc qualecunq; judicium non solum declarabunt, sed & ex alse probabunt. B. Dn. D. Egidius Hunnius Prof. Wit. in cap. 4. ad Rom. v. 15. sic scribit: Pertinet igitur hæc quoque (Resurrectio sc. Christi) ad justificationis negotium, sicut infra quoque docet: hoc inquiens est verbum fidei quod prædicamus, nempè si confessus fueris ore tuo Dominum Iesum, & credideris in corde tuo, quod Deus illum excitavit à mortuis, salvus eris: Et rursum Phl. 3. Quæ mihi luçra erant a pro damnis

repud

reputo, ut reperiatur in illo, non habens meam justitiam
ex lege, sed eam quae est per fidem Christi, ut cognoscam
illum, et potentiam resurrectionis ejus, et communio-
nem passionum ejus, ergo circa causam justificationis me-
riorum conjungi videmus, et passionem et resurrectionem
Christi: nam etsi mors ejus sufficientissimum fuit
aliquod pro expiatione injustitiae et reparacione justitiae,
tamen non frustra Paulus resurrectionem quoque conjun-
git: per hanc enim innotuit et declaratum est, quod
omnes hostes, peccatum, Satanam et mortem dericerit:
qui si non resurrexisset, manifestum fuisset indicium,
ipsum non vicisse mortem; sed potius a morte supera-
sum: et proinde si mortem non vicisset, tum nequè
cum, qui mortis in nos habebat imperium, id est, diabo-
lum: itaque nec peccatum, cuius stipendum est mors,
plene expiasset: quandoquidem expiato peccato, morti
nullus est amplius locus reliquus. Ut palam sit non
posse, nec debere Resurrectionem Christi a MERITO
JUSTITIAE NOBIS PARTE excludi. Et hic Synechdo-
che usitata in S. literis observanda venit. Interdum enim
scriptura justificationem tribuit obedientiae Christi, quam
legi præstítit, ut Rom. 5. Gal. 4. Interdum passioi et
sanguini ejus, ut 1. Iob. 2. Interdum Resurrectioni, us
hoc in capite. Quibus omnibus tamen κατὰ οὐνεχοῦν
totum meritum Christi includitur et intelligitur. Christus

enim totius est noster una cum omnibus quae in terris fecit Et passus est, obedientia, passione, morte Et resurrectione suâ; non modo sufficientem, sed Et superabundantem satisfactionem pro totius mundi peccatis humano generi acquirens, ut ex uberante peccato, magis exuberet gratia. Rom. 5.

Thefis XVIII.

B. Dn. D. David Rungius, Prof. itidem Witeb.
in eundem allegatum locum sic commentatur
Disp. vi. in Epist. ad Rom. Hic queritur, quidnam
credere debemus, ut imputationem justitiae consequamur: Respondet Apostolus, credentibus in eum qui suscipiavit Christum a mortuis, qui traditus est propter peccata nostra, Et resurrexit propter justificationem nostram. Proprium igitur fidei justificantis objectum est Christi obedientia Et meritum, passione, morte, Resurrectione ac cœteris operibus Redemptionis partum, quod fides non tantum credit factum esse, cum hoc etiam impij hypocritæ credant, aliosque doccent, ipsimet omni justitiæ carrentes, sed simul credit vera Fides sibi quoque acquisitum hoc esse bonum idque amplectitur, Et judicio Dei opponit, Et in vulneribus Christi securè acquiescit. Nec divellenda sunt membradicti pauli, quasi mors Christi ad solam peccatorum remissionem, resurrectio ab justificationem pertinet. Ipsa enim justificatio nihil aliud est, quam peccatorum remissio, Et justitia atque obedientia Christi imputatio,

ratio, Ad. 13. Rom. 4:8. Ideò scriptura promiscuè modò
uni modo alteris factio atque operi Christi tribuit tam re-
missionem peccatorum, quam justificationem nostram,
Rom. 5:9; 1. Ioh. 1:7.

Thesis XIX.

B. Dn. D. Ioh. Quistorpius, Prof. Rostock. in
cap. 4. v. 25. ad Rom. annotavit hæc verba: Parti-
cula ET hic exegética est: non enim aliis effectus pecu-
liaris mortis, aliisque Resurrectionis Christi esse affir-
matur; Sic morti Christi mundatio à peccatis, i. Ioh. 1:7.
Et justificatio rom. 5:9. Resurrectioni utrumque i. Cor.
15: 26. 27. 28. eribuiur. Hæc testimonia sufficiunt
juxta illud: in ore duorum aut trium, Matth. 18.

Hinc tandem argumentor in hunc ulterius modū:

Acquisita Et applicanda Remissio peccatorum Et ju-
stificatio, est nostra Redemptio: at qui Resurrectio Christi
est acquisita Et applicanda remissio peccatorum Et ju-
stificatio. Et Resurrectio Christi est nostra Redemptio.

Major prob. ex verbis Rungii. Minor ex
allegatis dictis à Quistorp, quod erat demon-
strandum.

Thesis XX.

vii. Uſus tandem succedit i. quia tanto Christi
merito justificamur, ejque in solidum adscribitur
ceu

ceu causæ meritoria (nota jam vocem PERTINET) universum salutis nostræ acquisitum negotium ; hoc ipso omne meritum humanum quounque nomine veniat ; à justificatione & salvatione nostrâ excluditur. Conf. Act. 13: 38. Gal. 2: 24. cap. 5: 4.

II. Redemptio nostra abundantissima, inexhaustum consolationis fontem aperit omnibus perturbatis & contritis conscientiis, in gravissimis tentationibus de peccatorum multitudine ac atrocitate, irâ Dei peccatis infinitè irascentis, de æternâ condemnatione & similibus : Hic enim adest sanguis fratris nostri & simul Filii Dei expiatorius, cuius unica guttula nobis redimendis, quo ad Vatorem, sufficeret juxta Canticum Germ,

Dein Blut der Edle Sasse /
Hat solche Stärk und Kroste /
Dass auch ein Eroslein kleine /
Die ganze Welt kan reine, &c.

Nisi Deo Opt. Max. quoad Decretum, placuisse superabundanter estuso IEsu Christi sanguine, morte & Resurrectione nos redimere Luc. 24: 28, Cui mortuo, resuscitato ac vivo, vivorum ac mortuorum Domino, Rom. 14: 9. Citra omnem vel Nestorianismum vel Evthychianismum credendo Redemptori nostro,

Sit laus, honor & gloria, in secula seculorum.
A M E N !